

Redacțiunea, Administrațiunea și
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Serisori nerăncate nu se re-
trimite. Manuscrisurile nu se re-
trimite!

Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primosod în Viena
Budoifia Mosse, Hausenstein & Vogler
(Gtto Haas), Bernich Schalk, Alois
Bernal, M. Dukas, A. Appel, J. Dan-
enberg; în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Anton Moser, Eckstein Bernat;
în Frankfurt: G. L. Dausbe; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețul inserțiilor: oseria
garmentă pe o coloană 8 or.
și 80 or. timbru pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tarifi și învoială.
Reclame pe pagina III-a o
seria 10 or. v. a. său 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU' LIII

„Gazeta” esse în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumără la toate ofețiile
postale din intru și din afară
și la dd. colectoz.

Abonamentul pentru Brașov:
la administrațiune, piațamare
Nr. 22, etagiul I: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 or. Cu dăgulă în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Un exemplar 5 or. v. a. său
15 bani.
Atătu abonamentele oătu și
inserțiunile suntă a se plăti
înainte.

Nr. 78.

Brașov, Sâmbătă 7 (19) Aprilie

1890.

Nou abonament
la
„GAZETA TRANSILVANIEI”.
Cu 1 Aprilie 1890 stilu' vechin
s'a deschis nou abonamentu' la care in-
vităm pe toți amicii și sprijinatorii fôiei nôstre.

Prețulu' abonamentului
Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl.,
pe șase luni 6 fl., pe un an 12 fl.
Pentru România și străinătate: pe trei
luni 10 franci, pe șase luni 20 franci, pe un
an 40 franci.

**Abonamente la numerele cu data de
Duminecă:**
Pentru Austro-Ungaria: pe un an 2 fl. pe
șase luni 1 fl.
Pentru România și străinătate: pe un an 8
franci, pe șase luni 4 franci.

Abonarea se pôte face mai ușor și
mai repede prin mandate postale.
Domni, cari se vor abona din nou,
să binevoască a scrie adresa lămurită și
a arêta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei”.

Cestiunea gimnasiului din Beiuș.
Inainte cu dece zile, în nume-
rulu' dela 27 Martie (8 Aprilie)
alū fôiei nôstre, am datu' locu' în
tôtă estensiunea sa comunicatului
semioficiosu', ce ministrulu' un-
gurescu' de instrucțiune publică
a făcutu' să se publice în una și
aceeași zi (1 Aprile st. n. a. c.)
în toate diarele guvernamentale și
care comunicatū avea menirea a
răspunde, seu mai bine dîsu', a
combate Apelulu' apărutu' în Nr.
26 alū „Gazetei Transilvaniei” din
anulū curențu'.

Cu ocaziunea acêta adresân-
du-ne cătră toți aceia, cari ne potū
da lămuriri esacte asupra faptelorū
atînse în memoratulu' comunicatū,
cu rugarea, ca să o facă acêta
neamănatū, am adausū:

„E clarū, că acum, după ce
s'a publicatū răspunsulū semi-ofi-
ciosu' alū guvernului ungurescu',
este la rëndulū seu datoriu' guver-
nului diecesei române gr. cat. ora-
dane de-a ne lămuri asupra ces-
tiunei, ca să scimū, ce putemū să

credemū și ce nu din afirmările
comunicatului din vorbă.”

Optū zile după acêta primi-
rămū dela Rvdss. d-nū Canonicū
alū bisericeii catedrale gr. cat. de
Oradea-mare Dr. Augustinū Lau-
ran articolulū de mai josū. D-lū
canonicū vorbesce, ce e dreptū,
numai în numele seu și nu în
numele guvernului diecesanū, dăr
modulū cum scrie ne face a crede,
că articolulū d-sale are de scopū a
justifica procederea ordinariatului
gr. cat. de Oradea-mare în afa-
cerea gimnasiului din Beiușū.
Astfelū putemū să-l considerămū
ca unū răspunsū din partea acêta,
mai alesū decât vomū avé în ve-
dere, că d-lū Canonicū Lauran
este unū membru de frunte alū
consistoriului și că, precum se
crede, statulū d-sale a înfriritū
multū asupra atitudinei guver-
nului diecesanū în acêta fatală
cestiune.

Êtă articolulū d-sale:
Gimnasiulū de Beiuș.
Causei archigimnasiului gr. cat. de
Beiuș nimioa nu-i-a pututu' face mai rău
serviciu, decâtū chiar lipsa de tactū,
cu carea s'a ventilatū aceea din partea unora
pe calea diaristiceii române. Êră alar-
marea diecesei și mai vërtosū a Cleru-
lui diecesanū prin „Apelulū” cunoscutū
a fostū chiar una erôre colosală.

Pentru mulcomirea opiniunei publice,
trebuie să dechiarū însē din capulū locu-
lui, cum că afacerea nefericită a „stea-
gului” a fostū ce e dreptū „ocaziunea”,
însē nici-decătū „causa” dislocării ace-
lorū trei profesori, pe cari opiniunea pu-
blică, prin o rară „mistificațiune”, îi in-
oungiură și astăzi cu aureola de martiri
ai afacerii stégului.

Opiniunea acêta trebuie să o recti-
ficū, încā și din aceea causă, pentru-că—
întrebe'i cine nu'mî crede — și însū in-
teresații o sciu bine aceea, că dislocarea
lorū dela gimnasiulū de Beiuș, unde ea
preoți au fostū în beneficiu diecesanū, la
altū beneficiu asemenea diecesanū, o-a
pretinsū, după impregiurări, individuali-

tatea lorū propriă, excepționată și în tim-
pulu' „calamității”. Altcum lorū nu li-s'a
făcutū nici o injuriă, pentru-că diecesa
nu i-a lăsatū fără aplicațiune.

E adevăratū însē, că nefericita afa-
cere a stégului — și acêta o potū con-
stata și fără vătămarea discrețiunei — a
provocatū unū șirū întregū de correspon-
dențe și de negocieri între guvernulū țării
și între guvernulū diecesanū.

E superfluu a și aminti, că guver-
niulū țerei stăruia într'acolo, ca seu să
se închiă gimnasiulū, seu să i-se tindă
astfelū de garanții, pe lângă cari să nu
încapă nici îndoielă la spiritulū patrio-
ticū alū Institutului velicatū prin infor-
mațiunū sinistre. Êră stăruința guveni-
ului diecesanū a fostū, susținerea cu orī
ce prețū a acestui unicū institutū diece-
sanū, chîmătu' nu numai a subministra
sucrescința pentru Clerū, dăr totodată a
pregăti pe tinerii nôstri în spiritulū bi-
sericeii și pentru alte ramuri ale studie-
lorū academice. Chiar pentru aceea ca-
cterulū „diecesanū” și atârnera exclusivă
a Institutului dela jurisdicțiunea ordi-
nariatului nu s'ar sacrificia pentru nici
o eventualitate.

Cine nu vede și din acêta scurtă
espunere, că mersulū acestorū pertractări
a fostū cu multū mai discreționalū, de-
cătū să se fi pututu' complica acela chiar
prin admiterea la aceste pertractări a
„areopagului” publicității?

Nu satisfacerea curiosității publicului,
ci asigurarea intereselorū publice ale Die-
cesei a fostū, și asta va rămâne devisa
guvernului diecesanū și în venitorū.

E dreptū, că în urma urmelorū gu-
veniulū diecesanū a comunicatū cu direc-
țiunea gimnasiului și tenôrea ordinați-
unei ministeriale referitôre la limba de
propunere în clasele superiôre ale In-
stitutului.

E greșită însē, decâtū nu chiar ten-
dențiosă, acea informațiune a articolului
din „Nemzet” (1 Aprile a. e. Nr. 90) ca
și cum însuși Episcopulū ar fi făcutū
„inițiativa” în privința acêta.

Guvernulū diecesanū, ca una dintre
garanțiile, cari arū putē să-lū convingă
pe înaltulū guvernulū alū țării, că archi-
gimnasiulū de Beiuș este într'adevărū

unū institutū de învățamentū menitū pen-
tru pregătirea tinerilorū la ajungerea
scopurilorū indicate, êră nu una institu-
țiune de demonstrațiunū politică, a pusū
ce e dreptū în prevedere învățarea lim-
bei maghiare în mai mare estensiune, decâtū
în trecutū. Însē acelora, cari pentru acêta
i-ar face guvernului diecesanū vre-o îm-
putare, numai așa li-așū putē crede, că
vorbescū sincerū, decât respectivii m'arū
convinge despre aceea, că nici ei însii,
nici fii lorū, nu sciu unguresce nici unū
cuvântū, și că se chiarū îngrijescū, ca
fii lorū, absolvândū studiile gimna-
sialū, afară de limba română să nu cu-
noscă nici o altă limbă cultă, ca așa fă-
cendu-li-se imposibilă chiar și întreprinde-
rea studiilorū academice, să se simtă mul-
țumiți și cu aceea, decât inteligența română
din patriă ar fi reprezentată numai prin
proletariatulū unei cete de semi-octi.

Celū ce vrē să glumescū numai, orī
pășesce pe terenulū publicității numai
din pruritū de scriere: acela să nu scrie
„Apeluri”; să nu alarmeze Diecesa; și
să nu îngreuneze pozițiunea acelora,
cărora le zace la inimă adevăratulū in-
teresu' alū causei, ce o representă.

Mai adaugū încā și aceea, că pentru
casulū, decât înaltulū guvernulū ar închi-
de gimnasiulū de Beiuș: procederea acêta
ar fi ce e dreptū „injustă”, însē ar fi
tot-odată și „legală” seu mai bine dîsu'
„după lege.”

Ar fi „injustă”, pentru-că orī cum
să se caracterizeze afacerea stégului:
unū orī-care escesū condemnabilū alū
cutărui copilū nematurū, nu pôte fi „ca-
racteristica” institutului. Atunci ar tre-
bui să se închiidă toate gimnasiile din
țără, începândū dela cele ale statului.

Dăr ar fi „după lege” pentru-că §
50 al Art. XXX de lege din 1883 îlū in-
dreptățesce pe ministrulū de instrucțiune
a pretinde, chiar și cu amenințarea în-
chiderei gimnasiului, dimiterea tuturorū
profesorilorū acelora, despre cari s'ar
convinge, că nutrescū simțeminte con-
trare statului. Și fiind-că, precum se
afă orī-căți Români preocupați față de
Unguri, chiar așa se afă și orī-căți Un-
guri preocupați față de Români, și în
specialū față de archigimnasiulū gr. cat.

FOILETONULŪ „GAZ. TRANS.”

Poesiă și prosă.

Diua morôsă făcuse locū unei seri
melancolice. Plôia încā totū curgea șirôe
de pe cerulū întunecatū. Luminele pră-
văliilor se oglindau în apa, care inunda
strada. Cu pași pripiți grăbiau trecătorii.
Fia-oare căuta câte-unū acoperemētū
scutitorū. Afară e atătū de înfiorătorū
și neconsolabilū, înlăuntru așa de mis-
teriosū.

Suntū optū ore! Micuții se ducū la
culcare.

Lângă cuptorū șede mama și'și des-
bracă copilașulū. Ea 'lū desmêrdă și'lū
lêgănă în brațele sale, cântându-i cân-
tece dulci. Elū din când în când îngănă
cânteculū mamei, apoi i-se plêcă cășo-
rulū într'o parte și ațepesce la sînulū ma-
mei sale.

Foculū pălpăe veselū în sobă, mi-
cuța lampă răspandesce o lumină blândă
peste mēsa așternută și gătită cu de tôte
pentru așteptarea tatălui, și unde vi-
nulū scânteitorū sclipea în prețiosulū
ristalū.

Ticăitulū orologiului abia se aușia,
paserile nu mai mișcau în colivii și la
zebrelele cuptorului zăcea motanulū, bu-
curându-se de flăcările încălditôre.

De-odată se audū nisce pași;—acesta
e domnulū casei!

Cu copilulū adormitū pe brațe îi
ese soția spre întēpinare. Tăcutū este
sărutulū celū depune elū pe fruntea ei,
tăcutū salutarea ei.

Copilulū dôrme, ei nu voesetū a'lū
destepta. Însē privirea, ce străbate dela
dēnsa la elū, e atătū de intimă, încătū
spune mai multū decâtū mii de cuvinte
rostite...

Ômeni fericiți! Casă pacnică!

Afară stă unū călătorū, căruia nu-i
lucesece nici o stea, nici unū norocū,
care nu are nici iubire, nici patriă!

Prin mulțimea, care grăbesce cătră
casă, se streocără elū singurū, fără spe-
ranțe de a afă vre-unū locșorū caldū.
Elū nici odată nu este așteptatū de
ômeni iubitorū; elū grăbesce prin stra-
dele fără de capētū și trece pe lângă
riulū, ale cărui valuri lutôse se rostogo-
lescū neobosite mai departe.

O trăsură trece pe lângă elū; se
opresce înaintea unei porți luminate: și
dece mâni se întindū, spre a primi pe
fiulū, care se întôrce la casa părintescă.

Călătorulū îlū privesce și merge mai
departe.

Vântulū șueră printre arborii dîn
parculū orașului; abia se mai aude câte-
unū pasū sunândū pe pardoselă; încetū
încetū se stinge tôte viêta de pe strade
și din jurū și numai grija călăuzesce în
meșulū nopții pașii singuraticului pe-
regrinū.

E meșulū nopții! Atuncia se stir-
nescū tôte visiunile întunecate ale tris-
teței, ale desamăgirei și ale desperărei.
Atuncia umbrele suntū mai negre și
micile suferințe crescū la mărime u-
riașă.

Dăr totă atunci se desvôltă și sim-
țirile mai libere și mai bogate, ca diua,
a cărei lumină viuă absorbe fantasiile.
Sufletulū, sbuciumatū de porniri mai
înalte, își crează în meșulū nopții pla-
nurile cele mai strălucite, făuresce cele
mai mari idei, și iubirea visêză cele mai
dulci visuri în aceste ore sante.

Prin alea, prin care trece călătorulū,
strălucesc unū șirū de ferestri ilumi-
nate. Facile de răsînă învăpăiază scôrța
lorū, êr prin luciulū gîmurilorū se re-
flectêză strălucitôrele lorū rașe.

Din lăuntru puternice rêsunete pē-
trundū prin tăcerea nopții. Intre sgomo-
tôsa mulțime șede creatorulū acestui
torentū melodicū, ca învingătorulū, oare
așteptă momentulū triumfului.

O frumôsă ființă femeiescă îlū pri-
vesce cu dragū; douș mâni micuțe stringū
pe ale lui. Cuvinte, care mai armonicu
ii rêsună în urechi, decâtū vocile sim-
foniei sale, 'i deschidū inima; cuvinte,
cari pentru elū suntū mai prețioșe de-
cătū tôte sgomotele de gloriificare, ce
erumpeau la sfîrșitulū piesei musicale.

Privirea simpatică a iubitei și ins-
pirațiunea sentimentului cu care era
aseultatū, îi erau cele mai bogate re-
munerațiunū după luptele sale de ani
îndelungați.

Veți, suntū tôte acele acordari ne-
consolabile, care pe aspiratorū adese-orī
ilū ducū la desperare, în acelea ore dîn
meșulū nopții, ce nu erau luminate nic

de Beiușu: nu este eschisă posibilitatea, ca înaltul guvernii să fi adus în convingere rătăcită față de conduita politică chiar și a întregului corp didactic. Dér „convingerea“ ar rămâne totuși „convingere“, fiă aceea chiar și „rătăcită“....

Eră pentru eventualitatea închiderii gimnasiului e una iluziune deșertă aceea, ca Maiestatea Sa, decât să vedă închisă gimnasiul de Beiușu, să demisioneze pe toți ministrii guvernului său constituțional.

Intre astfel de împrejurări, — concilierea opiniilor publice, nu înstrăinarea aceleia de către gimnasiu, ar trebui să fiă devisa tuturor acelor, cărora le zace la inimă prosperarea acestui institut diocesan.

Dr. Augustin Luran.

Acest răspuns al d-lui canonic Luran, mărturisim sincer, nu numai că ne-a pus în uimire, dér ne-a cauzat chiar o adâncă durere sufletească. Primindu-l tocmai în zilele luminate ale Pascilor l'amă cetit cu dorul de a vedea răsărind dintr'ensul spiritul evanghelic al egalității și al dreptății, spiritul vieții și al libertății, dér ceea ce răsună din aceste rânduri nu este glasul învierii, ci glasul răstignirii.

Apelăm la toți cetitorii noștri nepreocupați, cari au urmărit cu atenție cele ce s'au publicat până aci în afacerea gimnasiului din Beiușu, și-i rugăm să ne spună în conștiința lor dacă spiritul, în care este scris articolul d-lui Luran se deosebește numai câtă negru sub unghiă de spiritul comunicatului semi-oficios al guvernului unguresc?

Noi nu aflăm nici o deosebire și cu acesta, credem, am caracterizat de ajuns fătul ingeniului d-lui Luran.

Comunicatul ministrului de instrucție susține, că procederea acestuia a fost legală. Totuși aceea susține cu alte cuvinte d-lui Luran.

Comunicatul d-lui Csaky pretinde că guvernul era în drept „după lege“ a închide gimnasiul din Beiușu. Acesta o dice și d-lui Canonic.

Comunicatul unguresc înșiră o mulțime de păcate ce le-ar fi comis corpul didactic și tinerimea dela gimnasiul din Beiușu. D-lui Luran nu combate afirmările de felul acesta, ci, deși într'un loc vorbește de „informațiuni sinistre“, cari au tras la îndoelă „spiritul patriotic al institutului“, totuși admite, că a

fost de lipsă a se da garanții guvernului țării“ că gimnasiul din Beiușu nu este o „instituție de demonstrații politice“.

Comunicatul guvernului unguresc combate Apelul apărut în „Gazeta“ susținându, că poate duce în rătăcire opiniunea publică română. Același lucru îl face și d-lui Canonic Luran.

Numai într'un singur punct d-lui Luran combate informațiunea publicată în „Nemzet“ și în celelalte foi de pânura ei, dîcîndu, că „este greșit, decât nu chiar tendențios“ a susține, că însuși Episcopul ar fi luat „inițiativa“ pentru introducerea limbii maghiare ca limbă de propunere în clasele superioare ale gimnasiului.

Orî câtă de rău a fost consiliatul Episcopului în această tristă afacere, o asemenea „inițiativa“ totuși nimeni n'ar fi putut o admite, care scie câtă a făcut Prea Sântia Sa pentru gimnasiul din Beiușu cu cele mai bune intențiuni.

Dér ore nu cumva comunicatul unguresc a înțeles sub acel cuvânt mai mult pasul consistoriului din Oradea-mare, prin care acesta „a pus în prevedere învătarea limbii maghiare în mai mare estensiune ca în trecut“, pasu pentru care este răspundător și d-lui canonic Luran și pentru care după declarațiile sale de aci d-sa pare a se fi întrepus cu totă energia?

D-lui Luran n'avea lipsă să ne „convingă“, câtă preț pune d-sa pe învătarea limbii maghiare „în mai mare estensiune.“ D-sa de mult ne-a „adus în convingere“, că dă în toate privințele înțelegerea acestei limbii, în care și-a scris mai toate opurile sale bisericesci, făcîndu prin acesta propagandă în sinul clerului român gr. cat. al Oradei-mari pentru „areopagului“ opiniunii publice maghiare, înaintea căruia își descopere toate bierile inimei sale, pe când publicul român nu i iertă nici „curiositatea“, ce-o are de a afla, dela cei chemați și puși în frunte, din ce cauză și pentru cari motive se sugrumă instrucțiunea română în vechiul aședământ de cultură al Bihorului.

Amu trebuit dér să fim uimiți, când amu vedut din articolul d-lui Luran, că d-sa în această atacere înotă în aceleași ape, în cari se scaldă și contrarii noștri naționali. Dér o adâncă mâhnire

ne-a cuprins sufletul, când amu înțeles din espunerile d-sale, că pune totă greutatea numai și numai pe „caracterul diocesan“ al școlii din Beiușu și nu dă nici cea mai mică însemnătate caracterului ei național românesc.

Acî ne aflăm înaintea mării prăpastii, ce ne desparte pe noi cei cu „Apelul“ și cei dela „areopagului publicității“ de domnul Luran.

Noi voim ca gimnasiul din Beiușu să fiă și să rămână în vece o școlă românescă, care să respândescă cultură românescă și numai românescă, ér d-lui Luran ne spune cu cea mai mare rîcîlă, că voiesce să se susțină „cu ori-ce preț“ institutul ca institut „diocesan“ și că acest caracter al său nu s'ar sacrifica pentru nici o eventualitate.

De aci putem deduce, că pe cărarea apucată de a da „garanții“ de patriotism „guvernului țării“ d-lui Luran găsește, că se poate sacrifica caracterul românesc al gimnasiului și că acesta ar fi putea chiar o procedere „cu tact“ care se ușureze pozițiunea celor dela „guvernul diocesan“. Orî dora se pot explica în altă sensu cuvintele „cu ori-ce preț“ și „pentru nici o eventualitate“?

Dér d-lui Luran ne vorbește și de „asecurarea intereselor publice ale diecesei“ dîcîndu că acesta a fost și rămâne „devisa“ guvernului diocesan.

Ei bine îl întrebăm, cum își închipuesce d-sa interesele publice ale diecesei gr. cat. oradane desbinându-le de interesele publice ale bisericii române gr. cat. și ale națiunii românesce?

Nu a declarat episcopatul român gr. cat. de atâtea ori în modul cel mai sîrbătoresc înaintea țării și a tronului, că limba română este o condițiune sine qua non, o condițiune de viață pentru biserica română gr. cat.? Și ore diecesa gr. cat. de Oradea-mare nu face parte integrantă din această biserică? Și decât d-lui Luran ocupă un post atît de onorificu la biserica catedrală din Oradea nu'l ocupă d-sa ore ca fiu al bisericii române, ca preot român?

Nu negă nimeni că școlă din Beiușu este un institut diocesan, dér diecesa care îi dă acest caracter nu este ea ore o diecesă română, care trebuie să țină

sémă de interesele de viață ale credincioșilor săi români?

D-lui Luran recunoște, că menirea gimnasiului din Beiușu este în prima linie „a subministra surescena pentru cleru și totodată a pregăti pe tineri în spiritul bisericii“. Ce cleru se va crește însu și ce spirit se va propaga în biserica română cu limba de propunere maghiară?

Eată de ce noi am susținut și susținem, că cestiunea gimnasiului din Beiușu este o cestiune de viață și de morțe pentru biserică și popor, care numai prin caracterul său românesc, prin limba sa română se poate desvolta și poate trăi.

Dér tocmai acest „caracter“ și tocmai această „limbă“ au fost lovite de forța brutală. Ce a făcut guvernul diocesan gr. cat. din Oradea ca să le apere?

Despre acesta d-lui canonic Luran nu ne dă nici o lămurire. Ne arată numai, că după nise „pertractări discreționali“, cari au fost ascunse dinaintea „areopagului“ publicității „ca să nu se „complice“ lucrul, guvernul diocesan“ în urma urmelor a „comunicat“ cu direcțiunea gimnasiului „și tenorea ordinațiunii ministeriale“.

„In urma urma urmelor!“ — Acesta este trista semnătură a momentului!

In urma urmelor ne pomenim c'un ucăz ministerial, care rîstornă temelia existenței școlii din Beiușu, care lovesce în față cel mai sântu drept al bisericii și al poporului român.

Ce'i de făcut acuma? *Hic Rhodus, hic salta!*

D-lui canonic Luran susține, că trebuie să ne împăcăm cu atentatul, să conciliăm opiniunea publică.

Noi și cei de-o părere cu noi susținem sus și tare, că ar însemna a ne înfige noi însine pumnalul în peptu, și a sacrifica și interesele bisericii și ale națiunii, când amu subscrie prin tăcerea noastră această nelegiuire.

D-lui Luran nu e pentru publicitate și poate nu e nici pentru Sinod.

Noi cerem cea mai estinsă publicitate și cerem întrunirea Sinodului într-o cestiune de-o însemnătate atît de gravă.

Răspunsul d-lui Luran ne lasă aprôpe în același întunecă, în care amu fost, ceea ce vom

măcar de o stea pretinôsă. Și totuși sufletul lui atunci era mai înălțat, căci la meșul nopții flôrea poesiei e deplină desvoltată și îmbată cu parfumul ei pe artistu, ca și pe femeia inimei sale.

Mulți sunt cei chemați, dér puțin cei aleși.

Un zimbet dureros rătăcesce pe buzele singuraticului călătoru, care ascultă resunetele din locul său.

Pentru el viața n'a fost consecventă, și din tôte nu i-a rămas nimic, decât amara renunțare! . .

O frunză.

Macsimile și reflecșiunile

lui de la Rochefoucauld

în românesce de I. G. Barișiu.

In gelosia zace mai mult egoism decât amoru.

Slăbiciunea ne mîngăie adesea de întemplări neplăcute, de care rațiunea este prea slabă a ne mîngăia.

Recunoștem numai pentru aceea defectele noastre mici, ca să facem pe alții să credă, că mari nu avem.

Invidia este mai neimpăcată ca ura.

Credem câte-odată, că urim lingușirea, dér urim numai modul de a linguși.

Ertăm tôte, până ce iubim.

Este cu multă mai greu a rămâne fidel până când suntem fericiți, decât când iubim fără de noroc.

Femeile nu-și cunosc tôte cochetăria lor.

Femeile sunt de totu scrupuloase numai atunci, când amantul lor nu le place.

Femeile își pot guverna mai puțin cochetăria, decât pasiunea lor.

In amoru înșelarea merge totu-déna mai departe, ca neîncrederea.

Esistă un fel de amoru, a căru mărime nu admite jalusia.

Cu unele calități distinse o pățim ca cu simțurile: cine nu le are, nu le observă și nu le înțelege.

Noi resimțim fericierea și nefericierea

noastră numai după măsura egoismului nostru.

Decă ura noastră se întărește, ne ridică peste aceea, pe cari i urim.

Pasiunile junetei se opun totu așa de puțin adevăratei mîntuirii, ca și întrelăsările bătrănelor.

Espresiunea țerei, în care ne-am născut, se arată în mintea, inima și limba noastră.

Pentru a deveni om mare, trebuie să scii a te folosi de norocul tău în tôte întinderea sa.

Cei mai mulți omeni au calități ascunse, ca și plantele, pe care întemplarea le scote la ivelă.

Ocaziunile ne fac cunoscuți nou înși-ne și altora.

Pentru mintea și inima femeilor nu esistă nici o regulă, îndată ce temperamentul nu este de acord cu ele.

Nu admitem aprôpe nimenu minte omenescă sântôsă, decât aceluia ce este de aceeași părere cu noi.

Când iubim, ne îndoim adesea tocmai de aceea, despre ce suntem mai tare convinși.

Cea mai mare minune a amorului este: decât vindecă cochetăria.

Ceea-ce ne amărăsece mai mult asupra omenilor, cari ne înșelă, este că ei se țin mai cu minte ca noi.

Mai totu-déna te apucă uritul la omeni, la cari nu este iertat să fi urit.

Un bărbat onest poate fi înamorat până la nebuniă, dér nu nebunesc.

Sunt anumite defecte, care puse cu măestria în lumină, strălucesc mai tare, ca însași virtutea.

Perdem une-ori omeni, pe cari mai mult i compățim decât jelim, și érași pe alții, pe cari i jelim, dér d'abia i compățim.

Numai pe aceia suntem obișnuți a-i lauda în sinceritate, cari ne admiră.

Spiretele mici se simt tare atinse prin lucruri mici, cele mari le vedu pe tôte și nu se simt ofensate.

arăta în altă articulu. Cine poate aduce d'ér lumină în această nenorocită cestiune decât nu Sino-dulă diecesei oradane?

Guvernul diecesană gr. cat. din Oradea mare, stându înaintea unei răspunderi atât de grele față cu prezentul și cu viitorul, va avé s'elég între opiniunea d-lui canonic Luran și între opiniunea publică a clerului și poporului diecesei oradane și a tuturor Românilor de bună s'émț.

DIN AFARĂ.

Caprivi în dieta prusiană.

În ședința dela 15 Aprilie n. cancelarul germană *Caprivi* și-a desfășurat vederile sale înaintea dietei prusiane. *Caprivi* ridicându-se a d'is, că nu a luat cuvântul, înainte de a se trece la ordinea zilei, pentru ca să țină o vorbire-programă, fiind-că el, care până acum s'a ținut departe de viața politică, încă nu și-a putut câștiga în de ajuns informații destul de exacte asupra afacerilor politice, ci dorește a vorbi numai pentru ca să facă cunoscintă mai de aproape cu deputații. (Aprobări.) După acestea cancelarul aruncă o reprivere asupra însemnătății lui *Bismarck*, făcându-i marf elegiuri ca celui mai genial bărbat de stat, și își exprimă speranța, că viitorul Prusiei este asigurată și pe mai departe. Declară, că edificiul e construit destul de solid și basa lui este destul de puternică ca să se împotrivescă pericolului și furtunilor. *Caprivi* d'ise, că persoana tinerului domnitor a eșit la ivelă în însemnătatea ei destul de tare, atât înăuntru cât și înafară. Accentuează apoi, că se încrede în viitorul Prusiei, care va fi o necesitate istorică pentru imperiul germană. T'era și imperiul privesc cu siguritate spre un viitor multă promiștor. Imperatulă a d'is, că direcția va rămâne cea veche și deci nu este iertată a se aștepta începutul unei noue ère.

Cancelarul în urmă declară, că va lăsa cel mai larg cerc aprefiărilor obiective; va lua binele de unde l'ă va afla și va lucra împreună cu or și cine, a cărui inimă bate pentru Prusia și cari sunt apți ca să lucre pentru dezvoltarea Prusiei în spirit național.

O telegramă din Berlină a d'iarului „N. Fr. Presse” împărtașește acea parte a vorbirei lui *Caprivi*, care a fost îndreptată așa d'icându în *potriva* lui *Bismarck*. Cancelarul a d'is: D-Vóstré ați cetit acea declarația a împératului, în înțelesul căreia cursul lucrurilor va rămâne cel vechiu; împrejurarea acosta vă p'ote încredința, că guvernul n'are de gând a inaugura o èra nouă. (Mari aprobări. „S'audim”, în drépta) D'ér în natura raporturilor și a ómenilor zace, că față c'o putere cum era principele *Bismarck*, alte puteri nu s'au putut valida. În fața vederilor și dispozițiilor independente ale lui *Bismarck* multe direcții streine lui au fost silite să se plece și multe pretențiuni îndreptate nu s'au putut realiza. Cea dintăiu urmăre a crizei ministeriale va fi, că singuraticile cercuri de influență își vor câștiga teren mai estins și mai multă libertate, ér în sinul cabinetului prusiană se va pronunța mai tare vechia și colegiala constituția ministerială, de cum s'a pronunțat sub acest puternic ministru președinte. Fără de a fi împu-ternicit formal, declară totuși, că am firma convicțiune, că guvernul este gata a primi ideile și dorințele trecute până acum cu vederea, și încât îi stă în putință le va și realiza. Noi primim ce este bun, vină dela or și cine și or și de unde.

Privitor la declarațiile lui *Caprivi* „National-Zeitung” constată viul interes și dese aprobări, cu cari a fost întâmpinat *Caprivi*, și accentuează, că ministrul președinte, încât i-a fost posibil, a prezentat guvernul recon-

struită cu multă demnitate și simpatie. Acum așteptăm faptele, d'ice încheiându numita f'oiă. — „Germania” declară, că cu totă declarația ministrului-președinte, că nu este de a se aștepta începutul unei noue ère, vorbirea lui *Caprivi* va face pretutindeni una din cele mai bune impresii, fiind-că ea dă locul celei mai frumoșe speranțe și invită la o conlucrare frățească pe toți cei cari voesc a da ajutorul posibil.

SCRILE ZILEI.

Kisdedovo și limba grécă. Proiectul de lege privitor la „Kisdedovo”, cum și proiectul de lege privitor la limba grécă, după cum spune „Nemzet”, se vor trimite cât mai curând Maieștății Sale, și îndată după reintôrcerea lor de acolo, p'ote chiar cătră finea lunii acesteia, ministrul le va așterne dietei, cerându să se ia la desbatere mai întâiu proiectul privitor la limba grécă, fiindă acesta de mai mare urgență, spre a se put pune în praxă cu începutul anului școlastic viitor.

Cercetare disciplinară. Comitetul administrativ al comitatului Hunedóra, la arătarea președintelui scaunului orfanal, că s'au ivit număröse neregularități la administrarea afacerilor orfanale ale Orăștiei, a ordonat cercetare disciplinară și cu executarea ei a însărcinat pe profesorul George Lazar.

Jertfele scarlatinei. În Aldorf, comitatul Bistrița-Năsăud, au fost imormentate de curându trei cadavre din aceeași casă: o tineră mamă cu amendoi copilașii ei, toți trei morți în aceeași zi de difterită scarlatină.

Cai pentru husari. Regimentul 9 de husari honveđi are trebuința de cai, în v'rstă de 5—8 ani, excepțional și de 4½ ani, înalți de 155—166 centimetri; caii să fiă în bună stare. Prețul mijlociu cu care regimentul îi cumpără e de 300 fl. De odată cu calul, posesorul lui se presinte și biletul ori pașaportul de cai. Comisia de cumpărare funcționează, afară de alte locuri: la 8(20) Aprilie în Deva, la 12 (24) Aprilie în Bistrița, la 18 (30) Aprilie în Sibiu, la 21 Aprilie (2 Maiu) în Sighișóra, la 23 Aprilie (4 Maiu) în Cohalm, la 24 Aprilie (5 Maiu) în Brașov (hotelul București), la 3(15) Maiu în Reghinul săsesou.

Defraudări în arsenalul din Viena s'au descoperit, în sumă de 37,000 fl. (unele foi spun, că 75,000 fl.) Defraudările se s'evăresc dela 1836. E vorba de falsificarea listelor de plățile săptămânale, figurându în ele nume de lucrători, cari în arsenal nu existau. Au fost arestați diurnistul Karl Schmidt, funcționarii militari Muhlberger și Patek. Un alt diurnist, Wenzlitschke a fugit la America. Funcționarii militari, d'ice-se, n'au luat parte directă la defraudări, ci sunt dați în judecata militară numai pentru neglijență. De odată cu cercetarea în această afacere se face și cercetarea cu privire la bețul de mareșal furat. A fost arestat un lucrător bănuț.

Foc. Ađi dimineța la 4 ore a ars în Brașovul vechiu, Ulița lungă, patru case. În Odêrheul s'ecuesou au ars în zilele trecute patru case.

Nouă fabrică de țesut și văpsit în Sighișóra va construi țesătorul și văpsitorul Wilhelm Löw împreună cu Anton Kwieciński. S'a cerut deja autorității incuviințare.

Furt. În direcția căii ferate ung. de sud s'a furat suma de 22,000 fl. Servitorul Alex. Hlavnyai, strins cu ușa, a mărturisit, că a furat din cassă 1000 fl., nu însă și restul de 21,000 fl.

El d'ice, că și alții au putut v'eri mâna în casă, d'ér vorbele lui sunt așa de confuse, încât se crede, că Hlavnyai e hoțul întregi sume de 22,000 fl.

DIN DIETA UNGARĂ.

Cestiunea fondurilor năsădene.

În ședința dela 15 Aprilie a dietei ungare s'au început desbaterile proiectului de lege privitor la întărirea pactului încheiat la 12 Martie 1872 de o parte între ministrul de finanțe unguresc, ér de altă parte între împuțerniciții fondurilor școlare năsădene și ai comunelor din fostul district al Năsăudului.

Eugen Gal (din Vințul de sus) ca raportor arată precedentele încheierii pactului. Decă considerăm pactul din punct de vedere exclusiv financiar, trebuie să mărturisim — d'ice el — că nu se p'ote considera ca avantajos pentru stat. Decă considerăm însă, că prin acest pact s'a făcut posibilă regularizarea raporturilor de posesiune a unei regiuni întregi, așa, că comunelor și fondurilor li-s'a dat posibilitatea de a și valida chiamarea lor culturală și autonomă; decă considerăm, că prin luarea pădurilor în administrația statului s'au asigurat nise interes economice foarte însemnate, că în privința politică acest pact nu p'ote procura decât liniște, că prin el erariul s'a liberat cu totul atât de îndatoririle îngreunătoare pentru el, ce le avea față cu familia Kemény, cât și de greutatele împreunate cu regularizarea proprietății; decă considerăm mai departe, că prin trecerea poverilor patronatului și ale școlilor asupra fondurilor, erariul s'a liberat de poverile acelea, cari nu se puteau suporta din neînsemnatele venite, ce le avea în schimb; decă considerăm, că erariul a căpătat cu drept exclusiv de proprietate teritoriul cu mine dela Rodna și stabilimentul de băi și localul de lipsă pentru judecătoria r. de cerou dela Năsăud; decă considerăm, că neintărirea acestui pact, încheiat înainte de asta cu 18 ani, ar puté provoca nouă încurcături și turburări, și că prin faptul, că legislațiunea a luat în buget și a primit în bilanșuri prețul de cumpărare, ce au s'el plătescă în decurs de 18 ani fondurile și comunele, și va să d'ică prin acosta în mod tacit a aprobat pactul: t'ote acestea considerându-le, în numele comisiunilor justițiare și financiare recomandă proiectul spre primire. (Vii aprobări în drépta.)

Blasiu Orban ... Năsăudenii numai o mică parte din venitele cele grozave ale proprietăților câștigate o destinează pentru școlă, partea cea mai mare se întrebunțeză pentru scóțerea elementului maghiar ardelean din proprietățile sale de pământ. Din aceste fonduri s'au format și se susțin număröse bănci românesce, cari se sporesc ca și bureții încă și în oraș de acelea, cum e d. es. Turda, unde nu p'are locuesc Român. În Treiscaune și Ciuc încă au fost comune grănteresce, și acolo au fost revindicați munți în estensiune mare. În S'ecuime da, ar fi fost la loc o asemenea procedere generosă, d'ér guvernul nu s'a obișnuit a aduce astfel de folose S'ecuilor celor credincioși statului, măcară și aceia furnisază Beksics-I, Mikszáth-i și Neumann-I fidel, tocmai așa, ca și Năsăudenii. (Viă ilaritate în stânga estremă.) Presentă un proiect de rezoluțiune, prin care se respinge proiectul din cestiune.

Conte Eugen Jenö ... În 27 August 1866, pe baza prea înaltei rezoluțiunii făcându-se regularizarea ținuturilor năsădene, s'au d'aruit cu ușurință 465,000 jugere foștilor militari, s'au ținut ca proprietate exclusiv erarială 65,000 jugere, ér 25,000 jugere, asupra cărora erau neînțelegeri, au ajuns în mâna familiei Kemény. Oratorul nu înțelege, pentru ce se li-se dea unor foști militari r'espaltă. R'espaltă — după oratorul

— se cuvine militarului numai până e militar, când a eșit din miliția s'a isprăvită cu t'ote, el întră în șirul cetățenilor de r'end și favorurile militare prin acosta au încetat. Respinge proiectul.

Iosif Molnar: ... Mai corect ar fi fost, decă în ținutul acesta al Năsăudului s'ar fi început politica de colonizare maghiară. (Vii aprobări în stânga estremă), decă să se lase în pagubă proprietatea statului maghiar. (Vii aprob. în stânga estr.) O bună bucată de timp, agitatorii naționalităților în Năsăud au suptă ura în contra Maghiarilor. (Așa este în stânga estr.) Se alătură la proiectul de rezoluțiune al lui Orban. (Urméză discursul lui Artur Jellenik, care-l vom publică în Nr. de Lun.)

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS.”.

(Serviciul de coresp. biroului din Pesta.)

Pesta, 18 Aprilie. În camera deputaților a depus ministrul de justiția proiectul de lege privitor la decentralizarea tabelor r. Prin acest proiect se crează 11 table. De tabla din T'ergu-Mureșului se ține și Brașovul.

Viena, 18 Aprilie. Sub președința Impératului s'a ținut o desbatere militară, care a durat o oră și jumătate.

Berlin, 18 Aprilie. *Bismarck* face pregătiri, ca să și lucreze memoriile sale.

München, 18 Aprilie. Se anunță din cea mai bine informată parte, că cercurile clericale bavareze au fost avisate din Roma, să observe în politica bisericească un ton pacinic față cu guvernul.

Mährischostrau, 18 Aprilie. Situațiunea e tot mai serioasă și mai amenințătoare. Cele mai multe prăvălii sunt închise, deórece din ținuturile din prejor se anunță, că greviștii s'evăresc jafuri. Ba în Wittkowitz a fost o ciocnire între greviști și militari, cu care ocașune trei escedenți au fost omorâți. Deórece trupele erau amenințate de mii de greviști, a trebuit să m'ergă într'acolo și alte trupe spre întărire.

Cununiă. D-lă *N. D. Moroianu* și D-șóra *Valeria Mureșianu* își vor serba cununiă loră Dunimecă în 8 Aprilie, în Biserica Sf. Spiridon nou din București.

Sincerile noastre felicitări!

DIVERSE.

O nouă concurență de frumșeță. În Roma s'a format sub numele „Comitato del concorso di bellezza” un comitet, care va întocmi în sala dela „Teatro nazionale” o concurență de femei frumoșe. Femeile, care voesc să ia parte la această concurență interesantă, n'au decât să și arate dorința printr'o scrisore adresată numitului comitet, alăturându și fotografia. Decă comitetul află, că femeia respectivă este dstoinică de concurență, o va invita să m'ergă la Roma, garantându-i cheltuelile de călătorie și întretinerea pe 6 zile într'un hotel de primul rang, acosta se înțelege, afară de premile ce eventual se pot câștiga și care împreună fac sumă de 6000 de lire italiene.

De ađi încolo d'iarul nostru se va trimite numai celor, cari și-au reînuit abonamentul.

Administrațiunea.

Editor și Redactor responsabil:
Dr. Aurel Mureșianu.

Cursul pieței Brașov

din 18 Aprilie st. n. 1890.

Table with exchange rates for various currencies including Banconote românești, Argint românești, and Ruble rusești.

Cursul la bursa de Viena

din 16 Aprilie st. n. 1890

Table with stock market data from Vienna, including Renta de aur, Renta de hârtie, and various bonds.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se pot cumpăra în tutungeria I. Gross, și în librăria Nicolae Ciurcu.

Cel puțin în douăzeci mii de depozituri se vinde și e recunoscut de cel mai bun remediu contra oricărui insectă

er s'a făcut mai eficient.

Sticlele veritabile sunt însemnate cu numele J. ZACHERL și costă de acum înainte: 15 cr., 30 cr., 50 cr. și 1 fl.

Acastă alasă specialitate nimicesce, cu o deosebită putere și grabă, toate insectele din locuințe, bucătării și hoteluri, din mobile și haine, precum și pe acele dela animalele de casă, din grajduri, de pe plante și din paturile de sticlă pentru flori și grădini.

Se află de vânzare în Brașov la Domni:

List of agents and distributors for Zacherlin in Brașov, including names like I. L. & A. Hesshaimer, Emil Porr, and Karl Töpfer.

In toate celelalte orașe ale Transilvaniei și la sate sunt depozite acolo unde sunt expuse placate de „Zacherlin“.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octombrie 1889.

Large railway schedule table with columns for routes (e.g., Budapesta-Predeal, Predeal-Budapesta) and train times for various stations.

Notă: Numerii încadrați cu linii groase însemnă orele de noapte.